

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงราย

พบว่ากลุ่มผู้นำชุมชน มีการประชุมเพื่อจัดการพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงราย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตำบลต่างๆ ทั้งหมด 4 ตำบล คือ ตำบลเวียงทั้งตำบล ตำบลรอบเวียง ตำบลริมกก และตำบลสันทราย เทศบาลนครเชียงรายมีพื้นที่ที่เหมาะสม และควรมีการพัฒนาจัดให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมเชิงท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เชิงนิเวศน์ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ คือ

1. บริเวณสนามกีฬากลางเทศบาลนครเชียงราย มีพื้นที่โดยรอบมีพื้นที่สาธารณะประโยชน์สองส่วน คือ ส่วนที่เป็นพื้นที่เพิ่มจากแหล่งน้ำและถูกบุกรุกเป็นที่อยู่อาศัยเป็นเวลานาน และส่วนที่เป็นพื้นที่ที่ชุมชนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้ พื้นที่ประมาณ ไร่ จัดตั้งเป็นศูนย์กุ๊กชุมชนดับเพลิง รดกักพื้นที่ประมาณ 8 ไร่ จัดทำเป็นสวนสาธารณะและสวนไม้ดอก พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งจัดงานประเพณีแข่งเรือในแม่น้ำกก และ พื้นที่ติดแม่น้ำกก จัดทำเป็นตลาดนัดชุมชนและถนนคนเดิน

2. สวนสาธารณะหาดเชียงรายพื้นที่สวนสาธารณะหาดเชียงรายถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงรายและอีกส่วนหนึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลรอบเวียง พื้นที่ในความรับผิดชอบของเขตเทศบาลรอบเวียงมีการพัฒนามากกว่า มีทั้งห้องน้ำ ห้องประชุม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และร้านค้า ส่วนพื้นที่ของเทศบาลนครเชียงรายเป็นสวนสุขภาพจากการประชุมกลุ่มผู้นำชุมชนพบว่าการดูแลสวนสาธารณะหาดเชียงรายในส่วนที่เป็นเขตเทศบาลนครเชียงราย มีการประมูลผู้รับเหมาเข้ามาดูแลพื้นที่ซึ่งชุมชนก็ได้ให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนเข้าร่วมประมูลและร่วมกันดูแลพื้นที่ตามรูปแบบและงบประมาณที่ได้มาทั้งนี้ชุมชนก็ได้มีการจัดการพื้นที่ดังนี้ 1.สวนหาด จะมีการจัดหารายได้ประจำปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์โดยได้ร่วมกันจัดทำร้านค้าขายของและเก็บเงินจากผู้เช่าร้านเพื่อนำมาพัฒนาพื้นที่ 2.มีการจัดโซนพื้นที่ทำแปลงเกษตรอินทรีย์ประมาณ 8 ไร่ โดยให้สมาชิกในชุมชนเข้ามาร่วมรับผิดชอบโดยแบ่งเป็นแปลงย่อย 32 แปลง โดยแต่ละแปลงจะมอบหมายให้ 1 ครอบครัวผู้สนใจเข้ามารับผิดชอบ และมีการจัดทำร้านค้าผลผลิตเกษตรอินทรีย์จำหน่ายให้ประชาชนโดยทั่วไป 3.ชุมชนได้มีการปรึกษาหารือกันว่าต้องการให้มีการจัดงานไม้ดอกฤดูร้อนในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน บริเวณริมหาดเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน

3. หนองปิ้งหนองปิ้งเป็นบึงน้ำสาธารณะ บริเวณโดยรอบเป็นชุมชน และมีร้านอาหารบริเวณริมหนองจากการประชุมกลุ่มผู้นำชุมชนพบว่า 1.ต้องการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2.ต้องการให้มีการจัดการพื้นที่บริเวณโดยรอบหนองให้เป็นสวนสาธารณะเพื่อสุขภาพ โดยอยากให้มีการสร้างลู่วิ่งและคูจักรยานโดยรอบ 3.อยากให้มีการจัดการพื้นที่บริเวณรอบหนองโดยแบ่งพื้นที่บริเวณหน้าร้านอาหารบ้านเรือนให้ชุมชนได้รับผิชอบปลูกพืชผัก ปลูกไม้ดอก และจัดทำร้านค้าชุมชนเพื่อขายผลผลิตให้นักท่องเที่ยว 4.ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมเปิดให้เป็นบ่อตกปลาปีละครั้ง เพื่อนำรายได้เข้ามาพัฒนาและจัดหาพันธุ์ปลามาปล่อย

5.1.2 ผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงราย

พบว่าประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าพื้นที่เกษตรกรรมไม่เพียงพอต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 86.7 การจัดพื้นที่เกษตรกรรมสำหรับการทำการเกษตร ไม่มีความไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 80.0 ด้านผลกระทบของการนำพื้นที่เกษตรกรรมไปใช้เพื่อประโยชน์ทางด้านอื่นๆ เช่น สวนสาธารณะ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ามีผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรม คือ ไม่มีพื้นที่เพียงพอในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมาไม่มีผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ 11.7 การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงรายของประชาชน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 100 นำไปสู่ข้อเสนอแนะได้ เนื่องจากหน่วยงานไม่มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน หรืองานย่อยอื่นๆ ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานกับเทศบาลได้ ด้านการแบ่งงานรับผิดชอบหน้าที่ในการจัดการบริหารพื้นที่เกษตรกรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีส่วนช่วยในการดูแล เพราะไม่มีหน่วยงานเข้ามาจัดสรรหน้าที่ หรือความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 81.7 รองลงมามีการช่วยดูแลสภาพแวดล้อมในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 18.3 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้เทศบาลนครเชียงรายเห็นถึงความสำคัญของภาคเกษตรกรรม โดยทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุด

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่และสามารถแสดงความคิดเห็น เป็นหนทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเพราะประชาชนในชุมชนจะเกิดความผูกพันความรักหวงแหนและเห็นประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเองดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในชุมชนทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีในการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนำไปสู่กระบวนการในการมีส่วนร่วมซึ่งการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนจึงจะสำเร็จและเกิดประสิทธิผลมาก

ที่สุดซึ่งพัทธา (2554) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเกือบทุกขั้นตอนยกเว้นความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดการพื้นที่สีเขียวในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางและประชาชนมีความต้องการพื้นที่สีเขียวในรูปแบบของเส้นทางจักรยานสีเขียวมากกว่าพื้นที่สีเขียวในรูปแบบของสวนสาธารณะเพราะประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากเส้นทางจักรยานสีเขียวมากกว่าซึ่งผลที่ได้ในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีผลแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเหมือนกันกับจัดการพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมในเขตเทศบาลนครเชียงรายที่พบว่าประชาชนอยากมีส่วนร่วมช่วยในการดูแลรักษาพื้นที่เกษตรกรรม มากที่สุด โดยความคิดเห็นของไพรัตน์ปรัชญาและประธาน (2527, อ้างในทวีทอง, 2527) อคิน (2527) และเจิมศักดิ์ (2537) เสนอว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมใดๆควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น โครงการและสอดคล้องกับโกมาตร (2545) ที่กล่าวว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาตั้งแต่การสำรวจปัญหาการค้นหาแนวทางแก้ไขการคิดค้นและการกำหนดกิจกรรมต่างๆและการดำเนินการแก้ไขทั้งนี้ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานตลอดกระบวนการและมนัส (2549) กล่าวว่าในโครงการพัฒนาใดๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ความรับผิดชอบโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมถือว่าเป็นหลักการและกุศโลบายสำคัญที่ทำให้โครงการนั้นประสบผลสำเร็จง่ายขึ้นรวมถึงเป็นการลดกระแสการต่อต้านหรือการคัดค้านการดำเนินโครงการนั้นๆผลที่ตามมาคือการร่วมแรงร่วมใจร่วมความคิดและอาจรวมไปถึงการร่วมทุนทรัพย์สำหรับโครงการพัฒนานั้นด้วยและที่สำคัญการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทยังเป็นการให้เกียรติกันในฐานะที่เขาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หรือในฐานะที่เขาเป็นเจ้าของทรัพยากร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกคนในชุมชนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงราย
2. การจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงรายควรจะได้รับ การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐเอกชนและประชาชน โดยใช้การวางแผนและทำงานแบบมีส่วนร่วมกับประชาชน
3. หากทางเทศบาลมีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ในการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมให้แก่ชุมชนน่าจะศึกษาการจัดสรรพื้นที่ตามแนวเกษตรพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านความต้องการการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินงานของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลนครเชียงราย
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะขยายพื้นที่ในการวิจัยเพิ่มขึ้น และขยายการศึกษาไปยังระดับอำเภอระดับจังหวัดองค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นๆ โดยนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบถึงความคล้ายคลึงและแตกต่างกันทำให้การจัดการในเรื่องพื้นที่เกษตรกรรมเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved